

แผนการใช้ที่ดินตำบลนากระตาม

อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 71 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลนากระตาม อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Pural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพท.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด.ชุมพรได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร

กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-3
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-10
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-3
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-3
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดชุมพร	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร	2-10
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร	2-11
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร	2-12
3-1	สมบัติดิน ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร	3-5
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร	6-2
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2567-2571	7-6
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-7
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัด ชุมพร แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-8

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลนากระตาม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร	2-2
2-2	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรจังหวัดชุมพร	2-5
2-3	แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนากระตาม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร	2-9
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลนากระตาม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร	3-7
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนากระตาม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนากระตาม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนากระตาม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร	6-4
7-1	กิจกรรมโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำที่กรมพัฒนาที่ดินสามารถดำเนินการได้	7-5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอด ห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้ บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วย ชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผน การใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 ถึง 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทรัพยากร ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/ สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

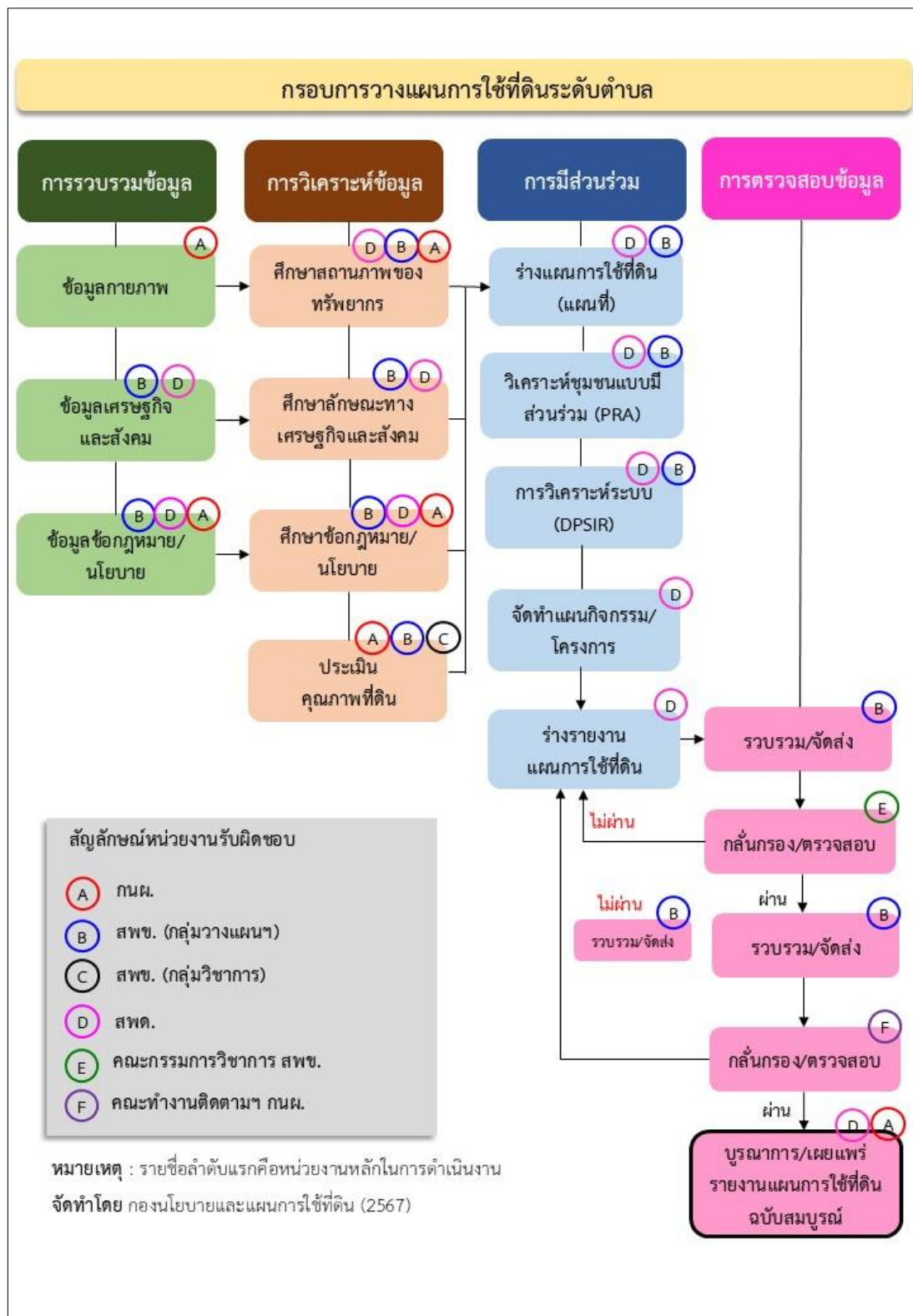

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“นากระตาม เมืองน่าอยู่ ศูนย์รวมปัญญาท้องถิ่น ดินแดนเกษตรสมบูรณ์ เพิ่มพูนการศึกษา ประชาชนสุขภาพดีมีคุณธรรม” (องค์การบริหารส่วนตำบลนากระตาม, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

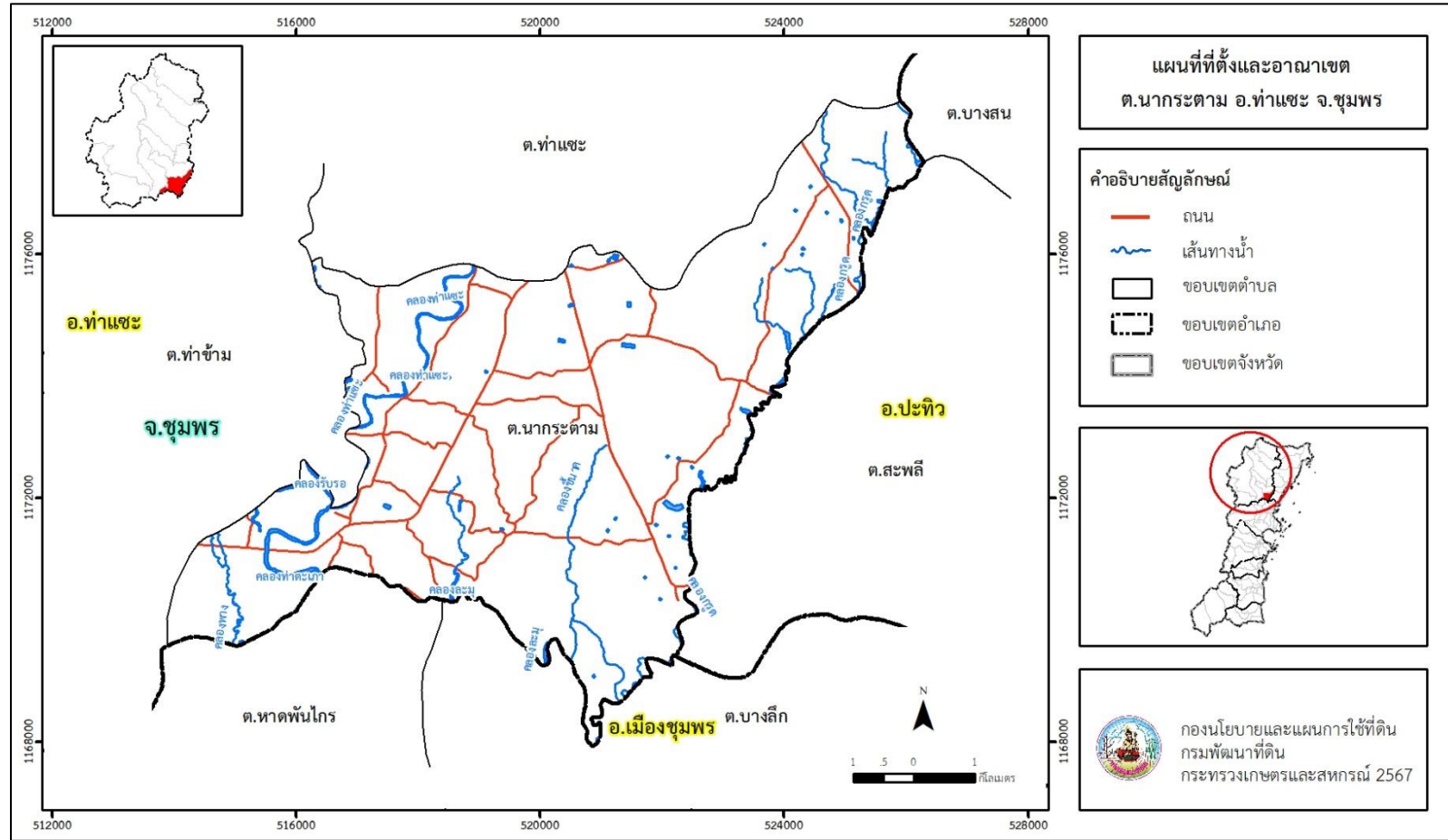
บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอกำแพง มีพื้นที่ประมาณ 49.73 ตารางกิโลเมตร หรือ 31,079 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลกำแพง อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหาดพันไกร ตำบลบางลึก อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบางสน ตำบลสะพลี อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลท่าข้าม อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนากระตาม อำเภота่าแซะ จังหวัดชุมพร แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านนาหอยโข่ง	หมู่ที่ 7 บ้านเขาค้อ
หมู่ที่ 2 บ้านปากแพรก	หมู่ที่ 8 บ้านละมุ
หมู่ที่ 3 บ้านนาล็ก	หมู่ที่ 9 บ้านวังครก
หมู่ที่ 4 บ้านหอรบั้ง	หมู่ที่ 10 บ้านประชาสันติ
หมู่ที่ 5 บ้านเขาแก้ว	หมู่ที่ 11 บ้านนาปะท่า
หมู่ที่ 6 บ้านควนมนี	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน เนินเขา และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่เขา มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่าน โดยมีคลองที่สำคัญ เช่น คลองกรุด คลองขึ้นาค คลองท่าแซะ คลองท่าตะเภา คลองพนา คลองพาง คลองร้บรอ คลองละมุ

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537 – 2566) พบว่า ตำบลนากระตาม อำเภота่าแซะ จังหวัดชุมพร มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.3 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.0 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,997.6 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 166 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกรกฎาคม มีปริมาณฝน 207.6 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 20 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537 – 2566) ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดชุมพร ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนมกราคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

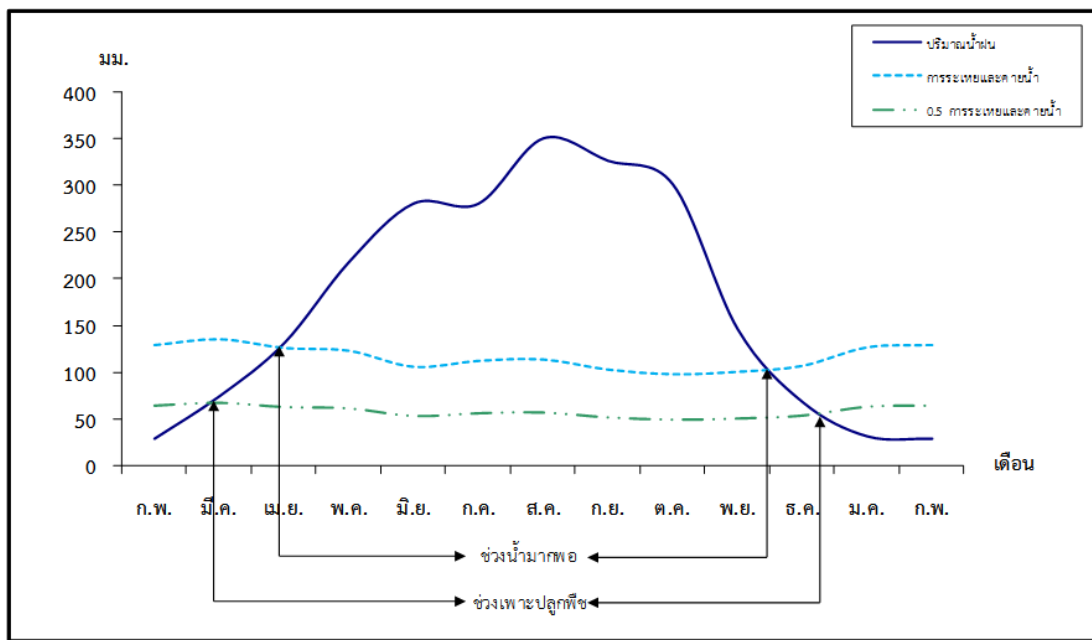
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดชุมพร¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	22.0	30.8	26.0	81.0	86.9	7.4	102.0	74.8
ก.พ.	22.7	31.8	26.9	79.0	65.5	5.6	112.6	58.6
มี.ค.	23.7	33.2	28.0	78.0	108.5	6.9	136.1	89.7
เม.ย.	24.7	34.3	28.8	78.0	89.6	8.2	126.3	76.8
พ.ค.	25.1	33.6	28.3	81.0	176.1	16.9	115.0	126.5
มิ.ย.	24.8	32.7	27.9	81.0	162.2	18.0	102.6	120.1
ก.ค.	24.5	32.0	27.4	82.0	207.6	20.9	98.0	138.6
ส.ค.	24.6	32.0	27.5	82.0	189.1	19.9	106.3	131.9
ก.ย.	24.3	31.7	27.1	83.0	182.8	19.7	102.9	129.3
ต.ค.	24.0	31.3	26.9	85.0	262.4	19.7	100.8	151.2
พ.ย.	23.4	30.6	26.5	84.0	287.1	15.0	91.2	153.7
ธ.ค.	22.2	30.3	25.8	81.0	179.8	8.7	93.9	128.1
เฉลี่ย	23.8	32.0	27.3	81.3	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,997.6	166.9	1,287.6	1,379.3

หมายเหตุ: ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

หมายเหตุ: ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์สมดุลของน้ำ
เพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดชุมพร

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่าสภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,201 ไร่ หรือร้อยละ 7.07 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 26,466 ไร่ หรือร้อยละ 85.18 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 771 ไร่ หรือร้อยละ 2.48 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาไร่
- 2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 135 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สับปะรด/ปาล์ม น้ำมัน สับปะรด/ยางพารา สับปะรด
- 3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 24,770 ไร่ หรือร้อยละ 79.70 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ปาล์ม น้ำมัน ปาล์มน้ำมัน/ไม้ผลผสม ยางพารา
- 4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 693 ไร่ หรือร้อยละ 2.24 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะพร้าว กล้วย
- 5) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 82 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสุกร โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

6) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 510 ไร่ หรือร้อยละ 1.64 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบ สมบูรณ์ ป่าชายเลนสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 606 ไร่ หรือร้อยละ 1.95 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา หนอง บึง ทะเลสาบ

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,296 ไร่ หรือร้อยละ 4.16 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชหญ้า สลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พืชหญ้าธรรมชาติ บ่อลูกรัง

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลนากระตาม อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,201	7.07
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,306	4.20
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	126	0.40
U405	ถนน	271	0.87
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	498	1.60
A	พื้นที่เกษตรกรรม	26,466	85.18
A100	นาไร่	217	0.70
A101	นาข้าว	554	1.78
A205	สับปะรด	11	0.04
A205/A302	สับปะรด/ยางพารา	21	0.07
A205/A303	สับปะรด/ปาล์มน้ำมัน	103	0.33
A300	ไม้ยืนต้นไร่/เสื่อมโทรม	102	0.33
A301	ไม้ยืนต้นผสม	76	0.24
A302	ยางพารา	2,343	7.54

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A302/A303	ยางพารา/ปาล์มน้ำมัน	26	0.08
A303	ปาล์มน้ำมัน	16,920	54.44
A303/A312	ปาล์มน้ำมัน/กาแฟ	31	0.10
A303/A317	ปาล์มน้ำมัน/หมาก	49	0.16
A303/A401	ปาล์มน้ำมัน/ไม้ผลผสม	2,780	8.94
A303/A403	ปาล์มน้ำมัน/ทุเรียน	18	0.06
A303/A405	ปาล์มน้ำมัน/มะพร้าว	2,269	7.30
A303/A411	ปาล์มน้ำมัน/กล้วย	63	0.20
A303/A415	ปาล์มน้ำมัน/มะละกอ	11	0.04
A308	กระถิน	24	0.08
A312	กาแฟ	12	0.04
A317	หมาก	3	0.01
A317/A405	หมาก/มะพร้าว	43	0.14
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	30	0.10
A401	ไม้ผลผสม	220	0.71
A403	ทุเรียน	27	0.09
A403/A405	ทุเรียน/มะพร้าว	21	0.07
A403/A411	ทุเรียน/กล้วย	50	0.16
A403/A415	ทุเรียน/มะละกอ	4	0.01
A403/A419	ทุเรียน/มังคุด	15	0.05
A405	มะพร้าว	206	0.66
A405/A411	มะพร้าว/กล้วย	4	0.01
A411	กล้วย	98	0.32
A415	มะละกอ	18	0.06
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	5	0.02

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A703	โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ปีก	30	0.10
A704	โรงเรียนเลี้ยงสุกร	47	0.15
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	15	0.05
F	พื้นที่ป่าไม้	510	1.64
F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	509	1.64
F301	ป่าชายเลนสมบูรณ์	1	-
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,296	4.16
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	212	0.68
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	1,030	3.31
M201	พื้นที่ลุ่ม	9	0.03
M302	บ่อลูกรัง	23	0.07
M405	พื้นที่ถม	22	0.07
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	606	1.95
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	423	1.36
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	39	0.13
W202	บ่อน้ำในไร่นา	144	0.46
ผลรวมทั้งหมด		31,079	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่าประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลนากระตามมีประชากรรวม 4,955 คน แยกเป็นชาย 2,307 คน เป็นหญิง 2,648 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 99.65 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,989 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,100 ครัวเรือน หรือร้อยละ 55.30 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 889 ครัวเรือน หรือร้อยละ 44.70 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนากระตาม อำเภотаแซะ จังหวัดชุมพร ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลนากระตาม	1,989	2,307	2,648	4,955
หมู่ที่ 1 นาหอยโข่ง	181	188	237	425
หมู่ที่ 2 ปากแพรก	162	163	217	380
หมู่ที่ 3 นาลึก	117	154	144	298
หมู่ที่ 4 หอระฆัง	218	242	270	512
หมู่ที่ 5 เขาแก้ว	242	236	316	552
หมู่ที่ 6 ควนมณี	131	142	146	288
หมู่ที่ 7 เขาค้อ	152	176	193	369
หมู่ที่ 8 ละมู	271	381	384	765
หมู่ที่ 9 วังครก	189	230	267	497
หมู่ที่ 10 ประชาสันติ	266	315	371	686
หมู่ที่ 11 นาปะท่า	60	80	103	183

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลนากระตาม อำเภота่าแซะ จังหวัดชุมพร ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด¹⁾	1,989	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่เข้ามาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,100	55.30
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	889	44.70

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลนากระตาม อำเภота่าแซะ จังหวัดชุมพรมีพื้นที่รวมทั้งหมด 31,079 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,989 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 15.63 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 26,466 ไร่ หรือร้อยละ 85.18 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 24.06 ไร่ (เนื้อที่ตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลนากระตาม อำเภота่าแซะ จังหวัดชุมพรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,100 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน และยางพารา ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2565 พบว่ารายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 246,760 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 92,669 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 175,074 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 65,748 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 71,686 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 26,921 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนากระตาม อำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลนากระตาม	184,693	35,589	10,977	15,500	246,760	92,669	175,074	65,748
หมู่ที่ 1 นาหอยโหลง	151,010	35,572	14,330	15,440	216,353	82,974	176,613	67,733
หมู่ที่ 2 ปากแพรก	244,815	45,764	20,947	22,998	334,524	161,288	218,569	105,382
หมู่ที่ 3 นาลีก	218,794	54,375	6,563	4,333	284,065	92,276	245,515	79,753
หมู่ที่ 4 หอระฆัง	160,116	18,558	8,444	6,239	193,357	81,850	103,764	43,925
หมู่ที่ 5 เขาแก้ว	272,025	58,001	15,928	19,498	365,453	142,727	147,832	57,736
หมู่ที่ 6 ความมณี	168,729	49,685	9,656	10,414	238,484	81,365	177,661	60,614
หมู่ที่ 7 เขาค้อ	118,686	23,407	6,456	24,372	172,921	53,494	133,555	41,315
หมู่ที่ 8 ละมู	150,418	36,178	13,742	34,550	234,887	85,690	184,549	67,326
หมู่ที่ 9 วังครก	185,383	15,452	6,126	2,043	209,004	89,573	176,121	75,480
หมู่ที่ 10 ประชาสันติ	172,848	31,316	7,277	3,619	215,060	74,538	194,931	67,561
หมู่ที่ 11 นาปะท่า	169,058	27,289	11,146	39,871	247,364	86,912	170,199	59,799

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 26 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 132 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 58 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 633 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 8,389 ไร่
- 6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 21,841 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลนากระตาม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,997.6 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลนากระตาม มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองกรุด คลองขึ้นาค คลองท่าแซะ คลองท่าตะเภา คลองพนา คลองพาง คลองรับร่อ และคลองละมู

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลนากระตาม มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 26 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 27 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 2 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 9 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Ba-clA ชุดดินบางนารา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,048 ไร่ หรือร้อยละ 16.24 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Bu-f-clA ดินสายบุรีที่เป็นดินเหนียวละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 915 ไร่ หรือร้อยละ 2.94 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Bu-pic-clB ดินสายบุรีที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 791 ไร่ หรือร้อยละ 2.54 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Bu-pic,cal-clB ดินสายบุรีที่มีศิลาแลงอ่อนและเป็นดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,112 ไร่ หรือร้อยละ 3.58 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Lgu-clA ชุดดินละงู มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,382 ไร่ หรือร้อยละ 4.45 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Ptl-clA ชุดดินพัทลุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 41 ไร่ หรือร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Tkt-sicA ชุดดินตะกั่วทุ่ง มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Tuk-clA ชุดดินทุ่งค่าย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,090 ไร่ หรือร้อยละ 6.72 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Tuk-clB ชุดดินทุ่งค่าย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 525 ไร่ หรือร้อยละ 1.69 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ตอน มี 18 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Bng-gclB ชุดดินบึงชะงั้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,410 ไร่ หรือร้อยละ 4.54 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Bng-gclC ชุดดินบึงชะงั้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 348 ไร่ หรือร้อยละ 1.12 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Kh-slB ชุดดินคองหงษ์ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,559 ไร่ หรือร้อยละ 5.02 ของเนื้อที่ตำบล
- 4) หน่วยแผนที่ดิน Kh-mw-sIA ดินคองหงษ์ที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 57 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล
- 5) หน่วยแผนที่ดิน Lam-fl-sIA ดินลำแก่นที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,170 ไร่ หรือร้อยละ 10.19 ของเนื้อที่ตำบล
- 6) หน่วยแผนที่ดิน Lan-lsB ชุดดินหลังสวน มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,126 ไร่ หรือร้อยละ 6.84 ของเนื้อที่ตำบล
- 7) หน่วยแผนที่ดิน Lan-lsC ชุดดินหลังสวน มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,506 ไร่ หรือร้อยละ 4.85 ของเนื้อที่ตำบล
- 8) หน่วยแผนที่ดิน Nok-gclB ชุดดินหนองคล้า มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,172 ไร่ หรือร้อยละ 10.21 ของเนื้อที่ตำบล
- 9) หน่วยแผนที่ดิน Pto-slB ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 353 ไร่ หรือร้อยละ 1.14 ของเนื้อที่ตำบล
- 10) หน่วยแผนที่ดิน Pto-slC ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 62 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล
- 11) หน่วยแผนที่ดิน Pto-slD ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 264 ไร่ หรือร้อยละ 0.85 ของเนื้อที่ตำบล
- 12) หน่วยแผนที่ดิน Rg-gslD ชุดดินระนอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 61 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล
- 13) หน่วยแผนที่ดิน Rg-gslE ชุดดินระนอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 111 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ตำบล
- 14) หน่วยแผนที่ดิน Ro-lA ชุดดินรือเสาะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,626 ไร่ หรือร้อยละ 5.23 ของเนื้อที่ตำบล

15) หน่วยแผนที่ดิน Ro-mw-IA ดินรือเสาะที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 608 ไร่ หรือร้อยละ 1.96 ของเนื้อที่ตำบล

16) หน่วยแผนที่ดิน Sw-sLB ชุดดินสวี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 970 ไร่ หรือร้อยละ 3.12 ของเนื้อที่ตำบล

17) หน่วยแผนที่ดิน Sw-sLC ชุดดินสวี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 606 ไร่ หรือร้อยละ 1.95 ของเนื้อที่ตำบล

18) หน่วยแผนที่ดิน Tkn-sIA ชุดดินตาขุน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 71 ไร่ หรือร้อยละ 0.23 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 2 หน่วยแผนที่ ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 688 ไร่ หรือร้อยละ 2.21 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 392 ไร่ หรือร้อยละ 1.26 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 7,717 ไร่ หรือร้อยละ 24.84 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินบึงชะนัง (Bng) ชุดดินหนองคล้า (Nok) ชุดดินระนอง (Rg) และชุดดินทุ่งค่าย (Tuk) ปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ 3,632 ไร่ หรือร้อยละ 11.69 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินหลังสวน (Lan) และปัญหาดินเค็ม มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชุมพร ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยน แคตไอออน (cmol/kg)	ความ อิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของ ชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ba-clA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	634	2.04
Ba-clA*	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	4,414	14.20
Bng-gclB	2-5	0-50	ดี	ปานกลาง	>20	>75	7.0-8.0	8.0-8.5	<2	-	1,410	4.54
Bng-gclC	5-12	0-50	ดี	ปานกลาง	>20	>75	7.0-8.0	8.0-8.5	<2	-	348	1.12
Bu-f-clA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	915	2.94
Bu-pic,cal-clB	2-5	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	4.5-6.0	6.5-8.0	<2	-	1,112	3.58
Bu-pic-clB	2-5	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	791	2.54
Kh-mw-slA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	57	0.18
Kh-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	406	1.31
Kh-slB*	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-5.5	4.5-5.5	<2	-	1,153	3.71
Lam-fl-slA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	5.0-5.5	<2	-	1,422	4.57
Lam-fl-slA*	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	5.0-5.5	<2	-	1,748	5.62
Lan-lsB	2-5	>150	ค่อนข้างมาก	ต่ำ	<10	35-75	5.0-6.5	5.0-6.5	<2	-	1,324	4.26
Lan-lsB*	2-5	>150	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-6.5	5.0-6.5	<2	-	802	2.58
Lan-lsC	5-12	>150	ค่อนข้างมาก	ต่ำ	<10	35-75	5.0-6.5	5.0-6.5	<2	-	1,506	4.85
Lgu-clA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	>75	5.5-6.5	7.0-8.0	<2	-	1,382	4.45
Nok-gclB	2-5	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	3,172	10.21
Ptl-clA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	41	0.13
Pto-slB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-5.5	<2	-	353	1.14
Pto-slC	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-5.5	<2	-	62	0.20
Pto-slD	12-20	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	264	0.85
Rg-gslD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	61	0.20

ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

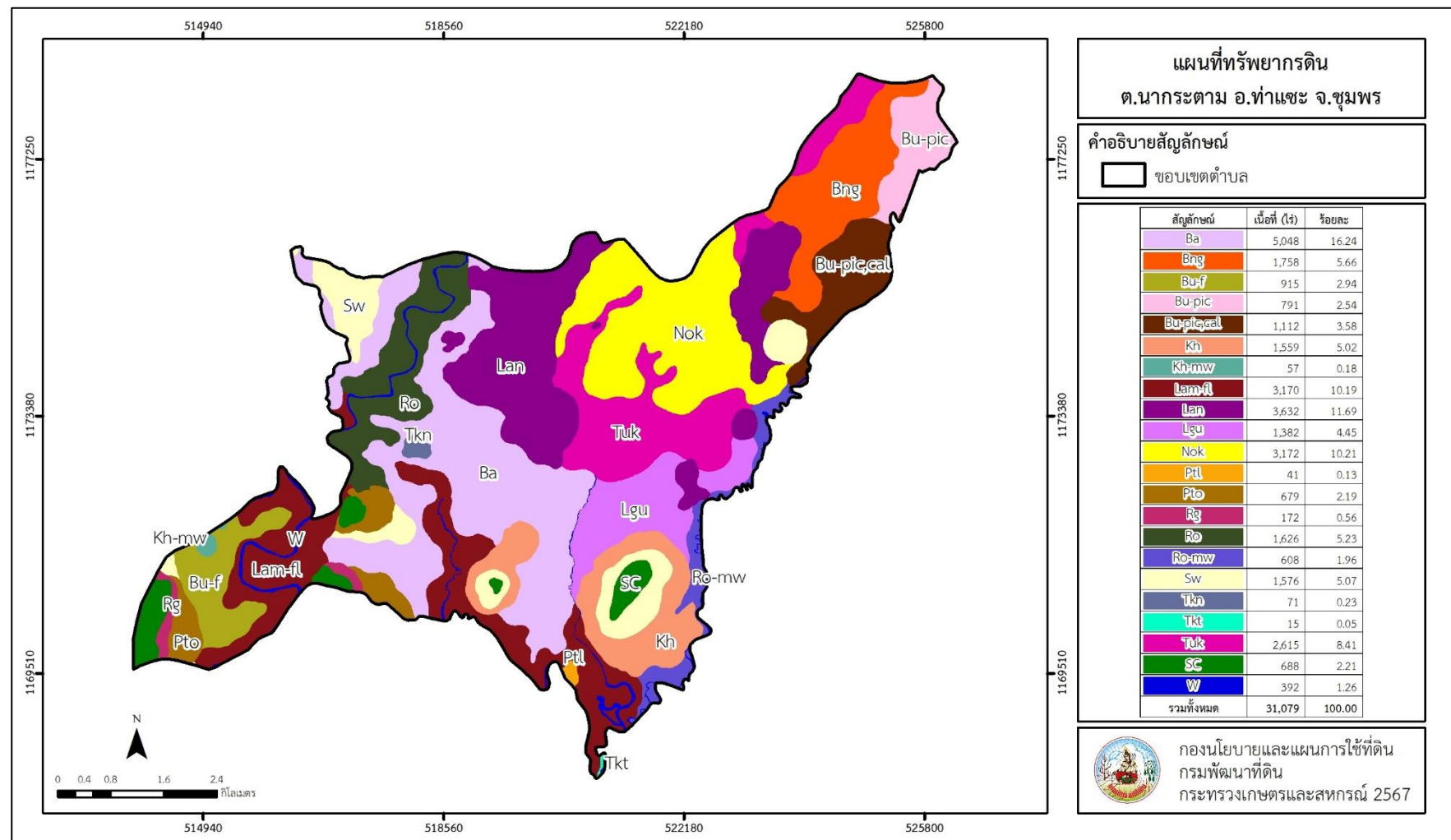
หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Rg-gsIE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-5.0	4.5-5.5	<2	-	111	0.36
Ro-lA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	1,626	5.23
Ro-mw-lA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	456	1.47
Ro-mw-lA*	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	<10	<35	4.5-6.0	4.5-6.0	<2	-	152	0.49
Sw-slB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-5.5	<2	-	970	3.12
Sw-slC	5-12	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-5.5	<2	-	606	1.95
Tkn-slA	0-2	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	71	0.23
Tkt-sicA	0-2	>150	เลวมาก	สูง	>20	>75	6.0-8.0	7.5-8.0	>16	-	15	0.05
Tuk-clA	0-2	0-50	เลว	ต่ำ	10-20	>75	6.0-7.0	6.0-8.0	<2	-	2,090	6.72
Tuk-clB	2-5	0-50	เลว	ปานกลาง	10-20	>75	6.0-7.0	6.0-8.0	<2	-	525	1.69
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	688	2.21
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	392	1.26
รวมทั้งหมด											31,079	100.00

หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลนากระตาม อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

จากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2567 โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลนากระตาม คือ

- 1) ดินเสื่อมโทรมและขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
- 2) การชะล้างพังทลายของดิน
- 3) ปัญหาดินเป็นกรด
- 4) ปัญหาดินตื้น ดินลูกรัง
- 5) ปัญหาน้ำท่วมขัง ในฤดูฝน และปัญหาการขาดแคลนน้ำ ในฤดูแล้ง

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลนากระตาม มี 4 ด้าน คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างดินเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 3) แก้ปัญหาเรื่องพื้นที่น้ำท่วมขัง น้ำกัดเซาะตลิ่ง
- 4) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และการกระจายน้ำสู่พื้นที่เกษตรกรรม

ผลวิเคราะห์ของการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพโดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มีดังนี้ คือ

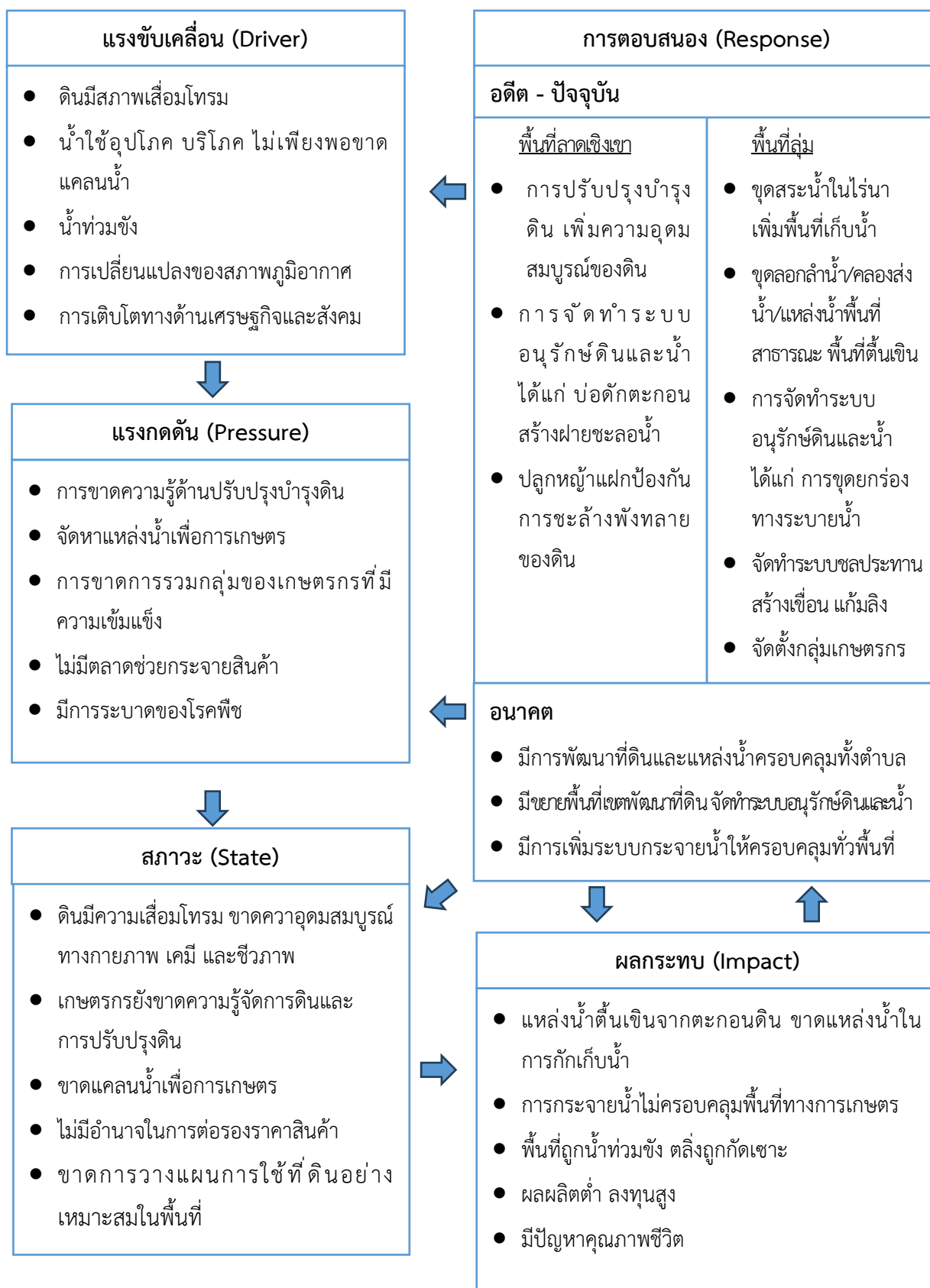
- 1.1) ดินมีสภาพเสื่อมโทรม
- 1.2) น้ำใช้อุปโภค บริโภค ไม่เพียงพอขาดแคลนน้ำ
- 1.3) น้ำท่วมขัง แต่ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง
- 1.4) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
- 1.5) การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยการขับเคลื่อน มีดังนี้ คือ

- 2.1) การขาดความรู้ด้านปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.3) การขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง

- 2.4) ไม่มีตลาดช่วยกระจายสินค้า
 - 2.5) มีการระบาดของโรคพืชและแมลง
 - 3) **สภาวะ (State)** ที่เกิดแรงกดดันมีดังนี้ คือ
 - 3.1) ดินมีความเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ
 - 3.2) เกษตรกรยังขาดความรู้จัดการดินและการปรับปรุงดิน
 - 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
 - 3.4) ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคาสินค้า
 - 3.5) ขาดการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมในพื้นที่
 - 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ ดังนี้ คือ
 - 4.1) แหล่งน้ำต้นเงินจากตะกอนดิน ขาดแหล่งน้ำในการกักเก็บน้ำ
 - 4.2) การกระจายน้ำไม่ครอบคลุมพื้นที่ทางการเกษตร
 - 4.3) พื้นที่ถูกน้ำท่วมขัง ตลิ่งถูกกัดเซาะ
 - 4.4) ผลผลิตต่ำ ลงทุนสูง
 - 4.5) มีปัญหาคุณภาพชีวิต
 - 5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
 - อดีต-ปัจจุบัน**
 - พื้นที่ลาดเชิงเขา
 - 5.1) การปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน
 - 5.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ บ่อดักตะกอน สร้างฝายชะลอน้ำ
 - 5.3) การปลูกหญ้าแฝกป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - พื้นที่ลุ่ม
 - 5.5) ขุดสระน้ำในไร่นา เพิ่มพื้นที่เก็บน้ำ
 - 5.6) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ต้นเงิน
 - 5.7) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้แก่ การขุดยกร่อง ทางระบายน้ำ
 - 5.8) จัดทำระบบชลประทาน สร้างเขื่อน แก้มลิง
 - 5.9) จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรแปลงใหญ่
 - อนาคต**
 - 5.10) มีการพัฒนาที่ดินและแหล่งน้ำครอบคลุมทั้งตำบล
 - 5.11) มีขยายพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 5.12) มีการเพิ่มระบบกระจายน้ำให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

การเพาะปลูกพืชของ ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม มีดังนี้

- 1) พืชเศรษฐกิจหลัก ที่เกษตรกรปลูก ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา
- 2) ไม้ผล ที่เกษตรกรปลูก ได้แก่ ทุเรียน มะพร้าว
- 3) ทำนา ปลูกข้าว
- 4) พืชทางเลือก ที่มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ได้แก่ มะละกอ

เดือน ระบบเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
พืชเศรษฐกิจ	ปาล์มน้ำมัน ยางพารา											
ไม้ผล	ทุเรียน มะพร้าว											
ทำนา									ข้าว			
พืชทางเลือก	มะละกอ											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดิน ว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ใน แต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และ นอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำรน, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มี ลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการ ประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ทุเรียน กระเทียม กล้าย กาแฟโรบัสต้า

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลคูริง อำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	ทุเรียน	กระท่อม	กล้วย	กาแฟ โรบัสต้า
Ba-clA	S3o	N	N	N	S2ns	N
Ba-clA*	S3o	N	N	N	S2n	N
Bng-gclB	N	S3r	N	N	S3o	N
Bng-gclC	N	S3r	N	N	S3ewo	N
Bu-f-clA	S2ons	S3o	S3o	S3o	S2ns	N
Bu-pic,cal-clB	S2ons	S3o	S3o	S3o	S2ewns	N
Bu-pic-clB	S2on	S3o	S3o	S3o	S2ewn	N
Kh-mw-slA	S2ns	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons
Kh-slB	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns
Kh-slB*	S2n	S2n	S2n	S2ns	S3o	S2ns
Lam-fl-slA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns
Lam-fl-slA*	S2n	S2n	S2n	S2ns	S3o	S2ns
Lan-lsB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	N	S2ns
Lan-lsB*	S3o	S2n	S2n	S2ns	N	S2ns
Lan-lsC	S3o	S2ns	S2ens	S2ns	N	S2ns
Lgu-clA	S3o	N	N	N	S1	N
Nok-gclB	N	S3r	N	N	S3o	N
Ptl-clA	S3o	N	N	N	S2n	N
Pto-slB	S3r	S2rns	S3r	S3r	S3o	S3r
Pto-slC	S3r	S2rns	S3r	S3r	S3ewo	S3r
Pto-slD	S3r	S2ewrns	S3er	S3r	N	S3r
Rg-gslD	N	S3r	N	N	N	N
Rg-gslE	N	S3ewr	N	N	N	N
Ro-lA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns
Ro-mw-lA	S2ns	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons
Ro-mw-lA*	S2n	S2on	S2on	S2ons	S2on	S2ons
Sw-slB	S3r	S2rns	S3r	S3r	S3o	S3r
Sw-slC	S3r	S2rns	S3r	S3r	S3ewo	S3r

ตารางที่ 5-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	ทุเรียน	กระท่อม	กล้วย	กาแฟ โรบัสต้า
Tkn-sIA	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns	S3o	S2ns
Tkt-sicA	N	N	N	N	N	N
Tuk-clA	N	N	N	N	S2rs	N
Tuk-clB	N	N	N	N	S2ewr	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร

r = สภาวะการหยั่งลึกของราก

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดิน และที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาที่ดินระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านเกษตรกรรม และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้ แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลหมายถึงเกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยา

และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้าน เพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลนากระตาม อำเภอท่าแพ จังหวัดชุมพร สามารถกำหนดออกเป็น 5 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ และเขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่น ที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 26,456 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 85.12 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 666 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.14 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 17,558 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 56.50 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ทุเรียนและมังคุด

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่าง ๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อ

เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 106 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.34 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 1,600 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.15 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล ได้แก่ ทุเรียน

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 6,418 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 20.65 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 11 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ ได้แก่ กระเทียม

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงประเภทต่าง ๆ

4) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 81 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.26 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และเขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) ปัจจุบันมีการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 5 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 76 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25 ของเนื้อที่ตำบล โดยประเภทของโรงเรือนที่พบได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสุกร โรงเรือนเลี้ยงไก่

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,200 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.08 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 1,700 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.47 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 499 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.61 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 608 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.96 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 646 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.49 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 144 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.46 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 1,306 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.20 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ เป็นต้น

6.2.5 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 510 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.64 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนากระตาม อำเภอกำแพง จังหวัดชุมพร

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตเกษตรกรรม	26,456	85.12
1.1 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)		
เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)	666	2.14
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)	17,558	56.50
1.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ		
เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	106	0.34
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	1,600	5.15
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	6,418	20.65
เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	11	0.04
1.3 เขตประมง		
เขตประมง	15	0.05
1.4 เขตปศุสัตว์		
เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	5	0.01
เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	76	0.25

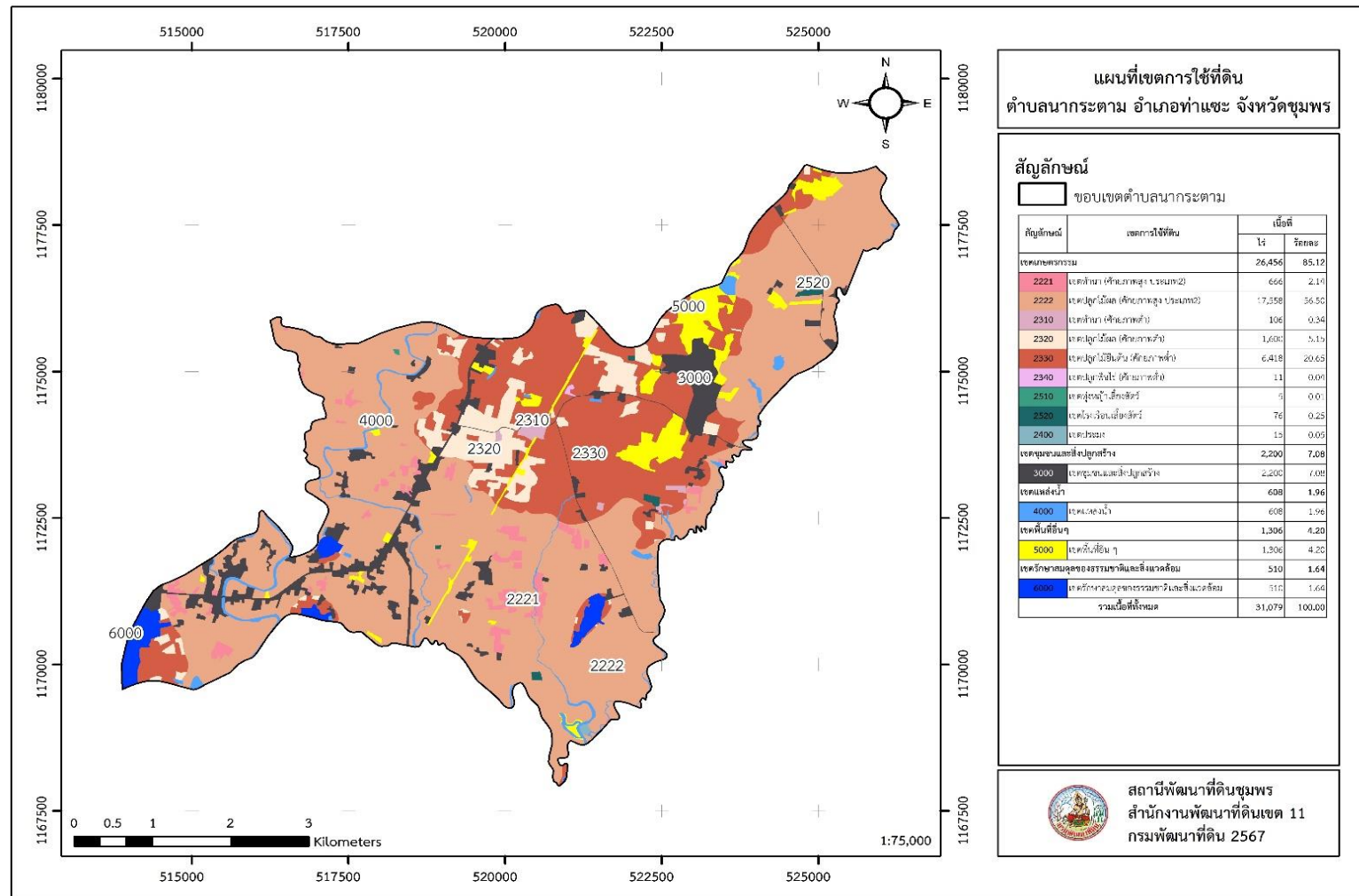

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
2. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,200	7.08
2.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	1,700	5.47
2.2 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	499	1.61
3. เขตแหล่งน้ำ	608	1.96
3.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	464	1.49
3.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	144	0.46
4. เขตพื้นที่อื่น ๆ	1,306	4.20
5. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	510	1.64
รวมเนื้อที่ทั้งหมด	31,079	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 6-1 แผนที่เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนากระตาม อำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดชุมพร

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายใต้การจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลนากระตาม อำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงาน งบประมาณ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 ถึงปี 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลนากระตามนำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนากระตาม เพื่อได้รับความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินชุมพรได้จัดทำรายงาน เพื่อนำเสนอเป้าหมายแผนงานและแผนงบประมาณต่อกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินได้พิจารณาการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อดำเนินโครงการและกิจกรรมตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดิน นำเสนอต่อที่ประชุมระดับจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น ๆ ได้นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดไว้

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

สำหรับงบประมาณใช้ในการดำเนินการกำหนดไว้เป็นการประมาณการเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการโครงการ ตามตารางที่ 7-1 และเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนากระตาม อำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568 – 2572) ดังตารางที่ 7-3

เขตเกษตรกรรม

7.2.1 ดินเสื่อมโทรม และขาดความอุดมสมบูรณ์ มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 2) การผลิต – จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 3) การส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อการเกษตร
- 4) การจัดหาวัสดุปรับปรุงดิน (โดโลไมท์) และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 5) การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก-น้ำหมักชีวภาพ-ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง
- 6) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรที่สนใจเกษตรอินทรีย์ PGS

7) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)

7.2.2 การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังนี้

- 1) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ลุ่มดอน
- 2) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

7.2.3 การขาดแคลนน้ำในพื้นที่ มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- 1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

เขตเกษตรกรรม

7.3.1 เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น และเขตปลูกพืชทางเลือก มีกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 1) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- 2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เช่น แปลงใหญ่ หรือวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- 3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรค - แมลงศัตรูพืช (กรมวิชาการเกษตร)
- 4) จัดอบรมการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคแมลง - ศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร)
- 5) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
- 6) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
- 7) สนับสนุนการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตร (กระทรวงพลังงาน)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 1) สนับสนุนการขุดลอกคลอง แหล่งน้ำสาธารณะ ลำห้วย (กรมชลประทาน)
- 2) การก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน)
- 3) การก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำ (กรมชลประทาน)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (PRA) ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลนากระตาม เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2567 ได้นำเสนอความประสงค์ต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการแก้ไข ปัญหาดินเสื่อมโทรมและปรับปรุงคุณภาพดิน และการขาดแคลนน้ำ สร้างพื้นที่แหล่งกักเก็บน้ำ ซึ่งส่งผลต่อการปลูกพืช ผลผลิต และคุณภาพชีวิตของประชากรในชุมชน

กรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และ (3) ผลกระทบการใช้สารเคมีทางการเกษตรเป็นเวลานาน การใช้ที่ดินเป็นเวลานานขาดการดูแล และสภาพพื้นที่ของตำบลนากระตามมีลักษณะพื้นที่เป็นพื้นที่ลาดชันสูง มีการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน ส่งผลต่อธาตุอาหารพืช ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และหน้าดินถูกชะล้างลงมาทับถมลำคลอง แหล่งน้ำธรรมชาติ

การขาดแคลนน้ำ เนื่องจากมีพื้นที่สาธารณะกักเก็บน้ำไว้ใช้ของชุมชน พื้นที่ของเกษตรกรรมและพื้นที่แหล่งน้ำในธรรมชาติ เช่น คู คลอง ตื้นเขินเกิดจากการชะล้างพังทลายของดินพาตะกอนมาทับถมในแหล่งน้ำ อีกทั้งเกษตรกรที่ปลูกปาล์มเป็นพืชหลัก หันมาปลูกพืชทำสวนทุเรียน และพืชกระท่อม จึงจำเป็นต้องมีการใช้น้ำปริมาณเพิ่มมากขึ้น และยังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ภัยแล้ง ฝนตกทิ้งช่วง ฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล จึงมีปริมาณน้ำฝนลดน้อยลง ภาคการเกษตรขาดแคลนน้ำใช้อุปโภค บริโภค ผู้นำของชุมชนทั้ง 7 หมู่บ้าน ตำบลนากระตามได้เสนอแนวทางแก้ไขเร่งด่วน คือ “การเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ” พื้นที่สาธารณะ และพื้นที่เกษตรกรรม โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เพียงพอตามความต้องการของเกษตรกรและชุมชน

นอกจากปัญหาด้านดินและน้ำ ยังมีปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น ที่ดินทำกินไม่มีเอกสารสิทธิ์ การขยายเขตไฟฟ้ายังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ การเลือกและพัฒนาพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับดินในพื้นที่ ส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือก (สับปะรด และกระท่อม) การตรวจสอบสุขภาพประจำปีของเกษตรกร และการจัดหาตลาดชุมชน การเพิ่มพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน เป็นต้น

แนวทางการแก้ไขเพื่อตรงตามความต้องการของชุมชน เพื่อขอรับการสนับสนุนจัดทำแผนงาน กิจกรรมโครงการงานระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลนากระตาม กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำการวิเคราะห์พื้นที่เบื้องต้นได้ดังนี้

สภาพปัญหาของตำบลนากระตาม โดยภาพรวม มี 3 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (2) ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน และ (3) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำไม่เพียงพอ ซึ่งมีผลกระทบต่ออาชีพภาคการเกษตรและคุณภาพชีวิตของประชากรในชุมชน

ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน ขาดความสมบูรณ์ ของสภาพพื้นที่ของตำบลนากระตามนั้น พบว่าคุณภาพดิน มีปัญหาเป็น ดินตื้น คิดเป็นร้อยละ 24.41 ของพื้นที่ สภาพภูมิประเทศของพื้นที่ ตอนบนและตอนกลาง เป็นพื้นที่ลาดชันสูง และพื้นที่ดอน เป็นดินตื้น ดินลูกรัง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 76.38 ของพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่หมู่ที่ 4, 5, 6 และ 7 เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ขาดการปรับปรุงดิน จึงส่งผลกระทบตามมา คือ เกิดการชะล้างพังทลายของดิน ทำให้หน้าดินที่ถูกชะล้างลงสู่คู คลอง ลำน้ำตามธรรมชาติ ทำให้ดินตื้น ส่วนพื้นที่ตอนล่าง มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 1.89 ของพื้นที่ พบว่าปัญหาในบางพื้นที่มีการระบายน้ำไม่ดี หรือพื้นที่ไม่มีทางระบายน้ำจะมีน้ำท่วมขังซ้ำซากทุกปีในช่วงฤดูฝน ส่งผลกระทบทำให้ดินแน่นทึบ และในช่วงปี 2566 เจอภาวะภัยแล้งจึงส่งผลกระทบ

ทำให้ผลผลิตตกต่ำ ทำให้ต้นพืชยืนต้นตายเป็นจำนวนมาก พื้นที่ทำการเกษตรปลูกพืชนั้นมีปริมาณธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุในดินมีปริมาณลดลง แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการปรับปรุงเพิ่มคุณภาพดิน โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรให้ความสำคัญต่อการตรวจวิเคราะห์ดินทางการเกษตร เพื่อวิเคราะห์หาปริมาณธาตุอาหารตรงตามความต้องการของพืช ส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดิน การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ สำหรับพื้นที่มีปัญหาดินกรด ส่งเสริมให้มีการปรับสภาพดินกรด ด้วยการใส่วัสดุปูน (ปูนโดโลไมท์) เพื่อลดความเป็นกรดเป็นด่างของดินได้ ส่วนปัญหาด้านการชะล้างพังทลายของดิน ได้นำแนวทางการจัดทำกิจกรรมในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน เข้าไปส่งเสริมและแก้ไขปัญหาในพื้นที่สรุปได้ ดังนี้

7.4.1 การปรับปรุงคุณภาพดิน แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม

- 1) ตรวจวิเคราะห์ดินของเกษตรกรทุกรายของพื้นที่ พร้อมแนะนำการจัดการดิน (ทุกหมู่บ้าน)
- 2) จัดทำโครงการกิจกรรมจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน (พื้นที่หมู่ 4 5 6 และ 7)
- 3) ส่งเสริมกิจกรรมการปลูกหญ้าแฝก เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำช่วยลดการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การส่งเสริมการปรับปรุงดินในพื้นที่ดินกรด
- 5) การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาร่องขาดแคลนน้ำและน้ำท่วมในบางพื้นที่ สรุปประเด็นได้แนวทาง ดังนี้

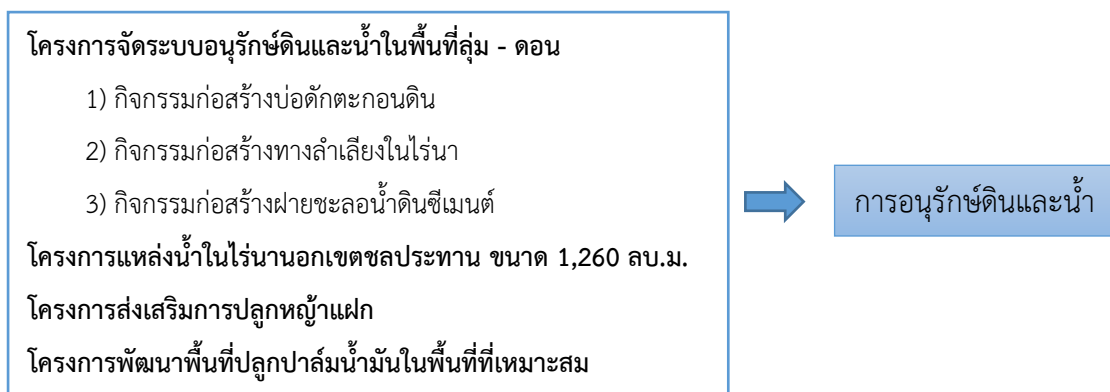
7.4.2 การพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มพื้นที่แหล่งเก็บน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกลำห้วย ฝาย คลอง และแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มพื้นที่เก็บน้ำ
- 2) โครงการสร้างฝายกักเก็บน้ำ
- 3) โครงการก่อสร้างสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 4) โครงการระบบท่อส่งน้ำเพื่อการเกษตรจากเขื่อนนากระตาม
- 5) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาล
- 6) โครงการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อสูบน้ำใช้เพื่อเกษตรกรรม
- 7) โครงการพัฒนาพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่เหมาะสม

ทั้งนี้ต้องมีแนวทางการแก้ไขปัญหาลดการชะล้างพังทลายของดิน และการขาดแคลนน้ำ จะต้องดำเนินการพื้นที่ทั้งตำบลควบคู่กัน เพื่อบรรเทาและลดความรุนแรงของปัญหา การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชัน โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ครอบคลุมทั้งพื้นที่ของตำบลเพื่อเสนอวิธีการในการแก้ไขปัญหาวិเคราะห์กัน ต้องมีการส่งเสริมนำกิจกรรมงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ด้วยวิธีกล และพืช ทำแบบผสมผสานกัน ได้แก่ การสร้างบ่อดักตะกอนดิน การสร้างฝายชะลอน้ำ ทำชั้นบันไดดิน ปลูกหญ้าแฝก ร่วมกับการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็น การขุดลอกคูคลอง ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ การขุดบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร การสร้างระบบท่อส่งน้ำ โดยกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้โดยใช้งบประมาณของกรมพัฒนาที่ดิน ภายใต้โครง

การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ปรากฏดังรายละเอียดในรูปที่ 7-1

รูปที่ 7-1 กิจกรรมโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำที่กรมพัฒนาที่ดินสามารถดำเนินการได้

ในกรณีปัญหาการดินเสื่อมโทรม พื้นที่ดินใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณสูง ส่งผลกระทบให้ดินเสื่อมโทรม และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการปรับเปลี่ยนพืชจากปาล์มน้ำมันและยางพาราในพื้นที่มาปลูกทุเรียน ซึ่งเป็นพืชที่มีแนวโน้มการใช้สารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้น เกษตรกรจึงมีความเสี่ยงที่จะได้รับหรือสัมผัสสารเคมีที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ รวมถึงตัวผู้บริโภคที่อาจได้รับสารพิษจากสารตกค้างในผลผลิตมากขึ้นด้วย การแก้ไขปัญหาต้องอาศัยการให้ความรู้การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย ร่วมกับการออกใบรับรองสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน (GAP) จากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การสนับสนุนองค์ความรู้และช่วยเหลือเกษตรกรผ่านกิจกรรม/โครงการที่กำหนดไว้ตามความต้องการของชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 - 2572

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
เขตเกษตรกรรม	1. ดินเสื่อมโทรม และขาดความอุดมสมบูรณ์	
1.เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	125,000
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 666 ไร่	1.2 การผลิต – จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	208,250
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 17,558 ไร่	1.3 การส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อการเกษตร	75,000
2. เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	1.4 การจัดหาวัสดุปรับปรุงดิน (โดโลไมท์) และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	595,000
2.1 เขตทำนา เนื้อที่ 106 ไร่	1.5 การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก-น้ำหมักชีวภาพ-ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง	758,500
2.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,600 ไร่	1.6 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรที่สนใจเกษตรอินทรีย์ PGS	N/A
2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 6,418 ไร่	1.7 การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)	10,000
2.4 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 11 ไร่	2. การชะล้างพังทลายของดิน	
	2.1 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ลุ่มดอน	N/A
	2.2 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	600,000
	3. การขาดแคลนน้ำ	
	3.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	N/A

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ
1.เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 666 ไร่ 1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 17,558 ไร่ 2. เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ 2.1 เขตทำนา เนื้อที่ 106 ไร่ 2.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 1,600 ไร่ 2.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 6,418 ไร่ 2.4 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 11 ไร่ 3. เขตประมง 4. เขตปศุสัตว์ 4.1 เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 4.2 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ 5. เขตแหล่งน้ำ 5.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ 5.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	1. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมส่งเสริมการเกษตร) 2. การส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เช่น แปลงใหญ่ หรือวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร) 3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรค - แมลงศัตรูพืช (กรมวิชาการเกษตร) 4. จัดอบรมการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคแมลง - ศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร) 5. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด) 6. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) 7. สนับสนุนการใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตร (กระทรวงพลังงาน) 8. สนับสนุนการทำประมง (กรมประมง) 1. สนับสนุนการขุดลอกคลอง แหล่งน้ำสาธารณะ ลำห้วย (กรมชลประทาน) 2. การก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน) 3. การก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำ (กรมชลประทาน)

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณนำร่อง ตำบลเกาะตาม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดชุมพร แผน 5 ปี (พ.ศ.2568 - 2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม (บาท)	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571		
เขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน													1,771,750	
1.เขตเกษตรกรรมที่มี ศักยภาพการผลิตสูง	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทางเกษตร	ราย	50	50	50	50	50	250	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พต.
ประเภทที่ 2	1.2 การจัดทမ်းลิตพื้นที่ปุ๋ยสด	ตัน	1	1	1	2	2	7	29,750	29,750	29,750	59,500	59,500	208,250	พต.
1.1 เขตปลูกไม้ผล	1.3 การตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อ การเกษตร	ราย	100	100	100	100	100	500	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	พต.
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น	1.4 การจัดทမ်းลิตปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	50	50	100	100	100	350	85,000	85,000	85,000	170,000	170,000	595,000	พต.
1.3 เขตปลูกพืชไร่	1.5 การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์													758,500	พต.
1.4 เขตปลูกพืชทางเลือก	- ปุ๋ยหมัก	ตัน	10	20	20	-	-	50	40,000	80,000	80,000	-	-	200,000	
2. เขตเกษตรกรรมที่มี ศักยภาพการผลิตต่ำ	- น้ำหมัก	ลิตร	1,500	1,500	1,500	-	-	45,000	19,500	19,500	19,500	-	-	58,500	
	- ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง	ตัน	10	20	20	-	-	50	100,000	200,000	200,000	-	-	500,000	
2.1 เขตปลูกไม้ผล	1.6 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรที่สนใจ	กลุ่ม	1	1	1	2	2	7	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	พต.
2.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น	เกษตรอินทรีย์ PGS														
2.3 เขตปลูกพืชไร่	1.7 การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)	ครั้ง	1	1	1	1	1	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	พต.
	2. การป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน													600,000	
	2.1 การจัดทမ်းลิตอนุรักษ์ดินและน้ำ	งาน	1	-	-	-	-	-	N/A	-	-	-	-	-	พต.
	2.2 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พต.
	3.การเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ													-	
	3.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอก เขตชลประทาน	บ่อ	-	-	-	-	-	-	-	-	N/A	N/A	N/A	N/A	พต.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2566. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา : <https://ebmn.cdd.go.th/>. 1 มิถุนายน 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา : <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 15 พฤษภาคม 2567
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ.2536 – 2565 (ไฟล์ข้อมูล). กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน. 2567. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2567 (ไฟล์ข้อมูล). กองนโยบายและแผนที่ใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และคำณ ไทรฟัก. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2566. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2565). แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 พฤษภาคม 2567.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล) กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนากระตาม 2567. วิสัยทัศน์ พันธกิจ. แหล่งที่มา : <https://nakratham.go.th/front/post/355/147>, 1 พฤษภาคม 2567.

สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
318 ม.6 ต.วังตะกอก อ.หลังสวน จ.ชุมพร
077-653087

